

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 14.11.2006
KOM(2006) 689 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Strategické hodnotenie programu Lepšia právna regulácia
v Európskej únii**

{KOM(2006) 690 v konečnom znení}
{KOM(2006) 691 v konečnom znení}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Strategické hodnotenie programu Lepšia právna regulácia v Európskej únii

Zhrnutie

Zákony a iné právne predpisy tvoria základ pre zabezpečenie spravodlivého a konkurencieschopného trhového prostredia, blaho občanov a efektívnu ochranu verejného zdravia a životného prostredia. Program Lepšia právna regulácia je zameraný na dosiahnutie týchto cieľov takým spôsobom, aby boli výhody čo najväčšie a náklady čo najnižšie. „Lepšia právna regulácia“ môže podstatne oživiť ekonomiku a podporiť zamestnanosť, a tým prispieť k rastu a tvorbe pracovných miest. V Európe vytvára regulačné prostredie Únia spolu s členskými štátmi v medzinárodnom kontexte – preto sú za „Lepšiu právnu reguláciu“ spoločne zodpovedné.

Toto strategické hodnotenie, doplnené o samostatné dokumenty o zjednodušení a administratívnych nákladoch, obsahuje analýzu dosiahnutého pokroku a podrobný plán najdôležitejších očakávaných výziev.

„Lepšia právna regulácia“ zahŕňa tvorbu politiky od jej samotného vzniku až po implementáciu a vynútenie pri súčasnom opatrnom uplatňovaní princípu subsidiarity. Rozsiahle konzultácie pri rozvoji politik sú teraz zárukou toho, že budú systematicky zohľadnené názory jednotlivých zainteresovaných subjektov. V súlade so všeobecnými usmerneniami bolo pripravených viac než 160 hodnotení vplyvu s cieľom informovať o rozhodnutiach Komisie a uľahčiť ich prijatie. Výška administratívnych nákladov sa zisťuje. Komisia preverila návrhy, ktoré boli v legislatívnom procese pri začatí jej funkčného obdobia v roku 2004. Z týchto návrhov už 68 stiahla späť a očakáva sa, že v roku 2007 stiahne ďalších 10.

Právne predpisy uverejnené v úradných zbierkach majú najväčší význam pre občanov a podnikateľské subjekty. Komisia preto zahájila program rozsiahleho zjednodušenia pre roky 2005 až 2008, ktorý obsahuje viac než 100 návrhov. Do konca roka 2006 bude prijatých približne 50 návrhov. Viac než 20 z nich v súčasnosti posudzuje Rada alebo Európsky parlament. Týmto návrhom sa musí prideliť vyššia priorita.

EP a Rada podpísali Medziinštitucionálnu dohodu o lepšej tvorbe práva a prijímajú kroky na uplatňovanie „Lepšej právnej regulácie“ v praxi (napr. uskutočňujú niekoľko hodnotení vplyvu týkajúcich sa dôležitých zmien návrhov Komisie). Dá sa však urobiť ešte viac.

Pokrok na úrovni členských štátov sa podstatne zrýchlil od prijatia Integrovaných usmernení pre rast a zamestnanosť – 19 členských štátov už zaviedlo stratégiu pre „Lepšiu právnu reguláciu“ alebo pripravuje jej rozvoj a 17 členských štátov zisťovalo alebo v súčasnosti zisťuje výšku administratívnych nákladov. Niekoľko členských štátov určilo všeobecné ciele pre zníženie administratívnej záťaže. Uskutočňuje sa viac hodnotení vplyvu, hoci sú často len neúplné. V deviatich členských štátoch existujú programy pre zjednodušenie a v ôsmich boli prijaté *ad hoc* návrhy pre zjednodušenie. Konzultácie sú povinné len v deviatich členských štátoch.

Celkový obraz je povzbudivý: na európskej úrovni, aj na úrovni členských štátov bol zaznamenaný významný pokrok. Rozvoj programu Lepšia právna regulácia je však procesom, nie jednotlivou udalosťou a dôležité výzvy tu sú aj naďalej. Pre jednotlivé strany Komisia určila tieto priority:

Európska komisia:

- aktualizovaný program pre zjednodušenie zameraný na tvorbu hmatateľných hospodárskych výhod, najmä prostredníctvom znižovania administratívnej záťaže, začlenený do legislatívneho a pracovného programu Komisie; na rok 2007 je naplánovaných 47 návrhov¹;
- posilnenie preskúmania hodnotení vplyvov prostredníctvom vytvorenia nezávislej Rady pre hodnotenie vplyvu pod vedením predsedu;
- posilnenie vynútiteľnosti práva Spoločenstva.

Rada a Európsky parlament:

- systematickejšie hodnotenie vplyvu väčších zmien návrhov Komisie;
- vysoká priorita predloženým návrhom na zjednodušenie, kodifikáciu a zrušenie obsolétnych právnych predpisov.

Členské štáty:

- rozvoj a presadzovanie konzultačných mechanizmov, ak neexistujú;
- systematickejšie hodnotenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych vplyvov prostredníctvom príslušných usmernení a zdrojov a transparentnejšie výsledky;
- rozvoj programov pre zjednodušovanie, ak neexistujú;
- zlepšenie uplatňovania práva Spoločenstva.

EÚ a členské štáty:

Komisia navrhuje zahájenie ambiciózneho stratégie znižovania administratívnej záťaže. Vzhľadom na to, že administratívna záťaž vzniká v súvislosti s európskymi, aj vnútroštátnymi právnymi predpismi, Komisia navrhuje, aby Európska rada na svojom jarnom zasadnutí v roku 2007 stanovila spoločný cieľ zníženia administratívnej záťaže o 25 %, ktorý by sa mal dosiahnuť do roku 2012.

Dovtedy by členské štáty mali prijať podobné opatrenia na vnútroštátnej úrovni a dodržať záväzok zníženia administratívnej záťaže počas toho istého obdobia, na ktorý sa jednoznačne zaviazali. Dosiahnutý pokrok by sa mal zhrnúť v programoch národných reforiem a mal by byť zhodnotený v súvislosti so správami o ročnom pokroku na jarnom zasadnutí Európskej rady.

¹ Legislatívny a pracovný program Komisie na rok 2007 - KOM(2006) 629 z 24.10.2006.

I. PROGRAM LEPŠIA PRÁVNA REGULÁCIA

Cieľom Európskej únie je podporovať rozvoj regulačného prostredia, ktoré chráni občanov a zároveň podporuje európske podnikateľské subjekty, aby boli konkurencieschopnejšie a inovatívnejšie v prostredí silnej globálnej konkurencie. Na fungovanie jednotného trhu sa prijalo množstvo európskych právnych predpisov. Tieto predpisy upravujú aj iné oblasti, v rámci ktorých sa členské štáty EÚ dohodli na spoločných politikách (napr. poľnohospodárstvo, rybolov, obchod, clá) alebo na existencii pridanej hodnoty akcie na európskej úrovni (napr. životné prostredie, ochrana zdravia a spotrebiteľa). Tieto politiky si vyžadujú dohodnuté pravidlá, ktoré sa jednotne uplatňujú.

Prijímaním právnych predpisov na európskej úrovni sa odstránilo veľa zaťažujúcich byrokratických postupov. Jedno spoločné pravidlo, ktoré sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch, je jednoduchšie a účinnejšie ako spleť meniacich sa pravidiel na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Európska právna úprava bola účinná pri odstraňovaní nevýhodných prekážok pre hospodársku súťaž a protichodných vnútroštátnych pravidiel.

Rozvoj právnych predpisov EÚ bol postupným, rastúcim procesom dopĺňania nových predpisov do existujúcej databázy. V najrozvinutejších oblastiach politiky nastal čas preskúmať tento objem právnych predpisov a zistiť, či je možné ich zjednodušiť – znížiť záťaž pre zainteresované subjekty a občanov a zabezpečiť, aby predpisy boli určité, aktuálne, účinné a ľahko použiteľné. Je potrebné, aby právna úprava podliehala neustálej kontrole a držala krok s technologickým rozvojom a globálnymi trhmi.

Pre súčasnú Komisiu je zjednodušovanie a zlepšovanie regulačného prostredia najvyššou prioritou. Na základe skorších iniciatív zahájila v roku 2005 program Lepšia právna regulácia s cieľom predkladať kvalitné návrhy a zmodernizovať a zjednodušiť existujúcu právnu úpravu. Tento program sa týka všetkých štádií legislatívneho procesu:

- Pokiaľ ide o platné právne predpisy, zjednodušenie a modernizácia *acquis* sa uskutočňuje prostredníctvom legislatívnych techník, akými sú prepracovanie, zrušenie, kodifikácia alebo revízia. Posudzujú sa možnosti zníženia administratívnej záťaže. Zabezpečenie správnej a včasnej implementácie právnych predpisov má prioritu.
- Pri nových návrhoch sa zaviedol nový komplexný systém hodnotenia vplyvov – hospodárskych, sociálnych a environmentálnych – a konzultácií so zainteresovanými subjektmi² a expertmi s cieľom zlepšiť kvalitu a súdržnosť pri tvorbe politiky. Dbá sa na to, aby návrhy boli primerané danému problému a aby sa všetky opatrenia prijímali na príslušnej úrovni, rešpektujúc pritom zásadu subsidiarity.
- Komisia takisto preveruje návrhy, ktoré posudzujú legislatívne orgány, aby zistila, či prietahy pri ich schvaľovaní sú spôsobené kvalitou a dôležitosťou návrhov a či by preto nemali byť vzaté späť.

Tieto akcie sa navzájom podporujú. Pred zjednodušením právnych predpisov sa hodnotia vplyvy a preverujú sa možnosti znižovania administratívnej záťaže. Duplicitné časti a

² Komisia predloží správu o výsledkoch konzultácií s verejnosťou o minimálnych normách pre konzultácie s verejnosťou v pripravovanom oznámení o Európskej iniciatíve za transparentnosť.

nezrovnalosti sa zisťujú a opravujú. Problémy súvisiace s implementáciou sa dôkladne posudzujú pri tvorbe politík a právnych predpisov, ako aj pri ich revízii a možných zmenách. Cieľom tohto procesu nie je právna deregulácia, ale tvorba kvalitnej právnej regulácie za optimálnych podmienok.

„Lepšia právna regulácia“ znamená spoločnú zodpovednosť. Komisia predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade. Vnútroštátne vlády a parlamenty transponujú právne predpisy EÚ do vnútroštátneho práva a často ich uplatňujú na regionálnej a miestnej úrovni. Existuje riziko, že právne predpisy sú od svojho vzniku až po implementáciu postupne „prikrášľované“. Zodpovednosť za právnu reguláciu je preto spoločná. Pri dosahovaní cieľov programu Lepšia právna regulácia Komisia ráta s úzkou spoluprácou ostatných európskych inštitúcií, členských štátov a miestnej štátnej správy. V Medzinštítucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva v roku 2003 a v niekoľkých ďalších dohodách, ktoré ju dopĺňajú, sa inštitúcie písomne dohodli na tom, ako môžu spoločne zlepšiť legislatívny proces.

II. DOTERAJŠÍ POKROK A BUDÚCE VÝZVY

1. Modernizácia existujúcich právnych predpisov

Hoci európske právne predpisy predstavujú samé osebe zjednodušenie („jeden predpis namiesto 25“) je dôležité, aby sa v súčasnom rýchlo sa meniacom svete uskutočňovala revízia právnych predpisov, odstraňovala sa duplicita a využívali sa rýchlo sa vyvíjajúce technológie.

Zjednodušenie existujúcich právnych predpisov

Komisia zintenzívnila svoje úsilie o modernizáciu a zjednodušenie právnych predpisov EÚ. V rámci programu priebežného zjednodušovania³ bolo pre roky 2005 až 2008 pôvodne plánovaných 100 návrhov. Do konca roka 2006 bude prijatých okolo 50. Ide o dôležité návrhy v oblasti obchodu, o colný kódex, ktorý uľahčuje výmenu údajov, zefektívňuje a zjednodušuje postupy, ďalej o návrh týkajúci sa odpadu, v ktorom sa upresňujú vymedzenia pojmov a stimuluje sa recyklačný trh a nakoniec návrh o platobných službách, ktorým sa zjednodušujú postupy.

Komisia teraz aktualizovala svoj program priebežného zjednodušovania⁴, ktorý predpokladá ďalšie iniciatívy napr. v oblasti poľnohospodárstva, rybolovu, označovania výrobkov a štatistiky. Komisia má aj naďalej vysoké ambície a svoj časový rámec prispôbuje tak, aby umožnila kvalitnú prípravu (napr. hodnotenie vplyvu, konzultácie a *ex post* hodnotenie existujúcich právnych predpisov).

Keďže zjednodušenie so sebou prináša zmeny a úpravy, vyžaduje si konzultácie na úrovni konkrétneho odvetvia. Komisia aktívne konzultuje s tými subjektmi, ktoré sú najviac postihnuté, analyzuje problémy a hľadá praktické riešenia. Dôležitý je medzinárodný kontext (napr. pre účtovníctvo, verejné obstarávanie alebo právo duševného vlastníctva).

Legislatívne orgány musia návrhom na zjednodušenie pridelit' vyššiu prioritu. V súčasnosti je v legislatívnom procese viac ako 20 návrhov. Je potrebné posúdiť postupy, prostredníctvom ktorých by sa mohli návrhy na zjednodušenie prijať v príhodnejšom čase.

³ KOM(2005) 535 z 25.10.2005.

⁴ Prvá správa o pokroku týkajúca sa stratégie zjednodušenia regulačného prostredia - KOM(2006) 690.

Členské štáty musia rozvíjať svoje vlastné národné programy na zjednodušenie, aby zabezpečili, že v dôsledku nových vnútroštátnych predpisov sa nezrušia výhody miernejšieho regulačného prostredia Spoločenstva. Vo fáze transpozície smerníc do vnútroštátneho práva pravidelne dochádza k „vylepšeniam“, ktoré právo EÚ nevyžaduje. Tzv. pozlátenie (gold plating) môže ísť výrazne nad rámec požiadaviek stanovených v práve EÚ.

Znižovanie administratívnej záťaže

Väčšina nákladov, ktoré vznikajú na základe právnych predpisov, súvisí s investíciami potrebnými na dodržanie súladu s právom (napr. inštalácia bezpečnostného vybavenia). Existujú však aj ďalšie náklady administratívneho charakteru napríklad také, ktoré vznikajú v súvislosti s plnením požiadavky predkladania správ. Tieto náklady možno znížiť tam, kde sa to dá dosiahnuť tak, aby nebol ohrozený účel právnej úpravy. Skúsenosti členských štátov dokazujú, že verejné orgány môžu urobiť veľa pre zníženie bezdôvodnej administratívnej záťaže súvisiacej s právnymi predpismi – hospodársky prínos takého opatrenia sa odhaduje na nárast HDP asi o 1,5 % alebo o 150 miliárd eur⁵.

Komisia vytvorila spoločnú metodológiu hodnotenia administratívnych nákladov a uplatňuje ju vo svojich vlastných *ex ante* hodnoteniach vplyvov pri nových právnych predpisoch.

Prioritou je teraz znížiť administratívnu záťaž, ktorá vznikla v dôsledku existujúcich právnych predpisov. Komisia spoločne s členskými štátmi pracuje na tvorbe prístupu pre spoločné meranie záťaže spôsobenej existujúcimi právnymi predpismi v EÚ. Otázky, ktoré Komisia preveruje (napr. porovnateľnosť meraní, určenie pôvodu povinností, zníženie cieľov a spoločnej záťaže, atď.) a skúsenosti z pilotného projektu sú podrobnejšie opísané v pracovnom dokumente Komisie.

Komisia posudzuje aj to, ako čo najlepším spôsobom určiť kvantitatívne zníženie cieľov pre existujúci objem právnych predpisov. Niekoľko členských štátov už merania uskutočnilo a dospeli k záveru, že zníženie administratívnej záťaže o 25 % je ambiciózne, ale dosiahnuteľné. Skúsenosti v niektorých členských štátoch naznačujú, že tieto ciele budú najlepšie dosiahnuté, ak sa stanovujú rámcovo a ak budú vytvárať potrebný tlak a impulz. Tieto ciele je potrebné rozdeliť podľa toho, kde záťaž existuje. V niektorých oblastiach (napr. poľnohospodárstvo a clá) môžu opatrenia prijaté na európskej úrovni priamo znížiť záťaž. V iných oblastiach môžu k podstatnému zníženiu prispieť opatrenia členských nákladov. Členské štáty a Komisia sa musia dohodnúť na spoločnom základe pre meranie v prioritných oblastiach a znižovanie cieľov podľa toho, kde administratívna záťaž vzniká – v Spoločenstve alebo v členských štátoch.

Začiatkom roka 2007 Komisia predloží akčný plán pre meranie administratívnych nákladov a zníženie administratívnej záťaže. Tento plán bude obsahovať bezprostredné opatrenia a koordinovaný prístup z dlhodobého hľadiska pre spoločné ciele EÚ a členských štátov pokiaľ ide o meranie a znižovanie administratívnych nákladov. Komisia vyzve inštitúcie, aby zvážili, či by bezprostredné opatrenia mohli byť prijaté v zrýchlenom konaní.

⁵ Pozri „Meranie administratívnych nákladov a znižovanie administratívnej záťaže v Európskej únii“ - KOM(2006) 691.

Na jarnom zasadnutí v roku 2007 bude Európska rada požiadaná, aby schválila:

- celkové zníženie administratívnej záťaže, ktorá vznikla v dôsledku európskych a vnútroštátnych právnych predpisov, do roku 2012 o 25 %, ako aj určenie možných strednodobých cieľov; ide o spoločnú zodpovednosť, a to si vyžaduje spoločné úsilie európskych inštitúcií a členských štátov;
- prioritné oblasti pre bezprostredné, aj dlhodobé opatrenia – na európskej, aj vnútroštátnej úrovni;
- meranie nákladov a metódu merania.

Kodifikácia a zrušenie obsolétnych právnych predpisov

Európske právo sa vyvíjalo v priebehu času postupne, aj prostredníctvom meniacich sa právnych predpisov. Tieto zmeny neboli systematicky zapracúvané do pôvodného práva. V rámci kodifikačného procesu sa do ustanovení existujúcich aktov zapracúvajú všetky ich následné zmeny a vzniká tak jeden predpis. To prispieva k zníženiu objemu právnych predpisov EÚ a zároveň vznikajú transparentnejšie a právne jednoznačné texty, ktoré sú užitočné najmä pre malých a stredných podnikateľov a v praxi sa ľahšie uplatňujú. Kodifikačný program Komisie zahŕňa asi 500⁶ aktov zo všetkých odvetví. Komisia doteraz predložila 85 návrhov, z ktorých bolo 52 prijatých a uverejnených v úradnom vestníku. Rada a Parlament stále prejednávajú zvyšných 33 návrhov. Týchto 85 aktov nahrádza 300 existujúcich aktov. Päťsto kodifikačných aktov nahradí celkovo asi 2 000 aktov.

Komisia má v úmysle uzatvoriť tento program v roku 2008. Preklady sa urýchľujú a tam, kde to bude možné, sa už nebudú vykonávať žiadne podstatné zmeny. Komisia vyzýva ostatné inštitúcie, aby zvýšili svoje úsilie o naplnenie kodifikačného programu a schválili príslušné akty čo najskôr.

V budúcnosti bude potrebné prostredníctvom prepracovania⁷ systematickejšie zapracúvať zmeny do existujúceho práva už v čase ich prijatia, aby opätovne nedochádzalo k priet'ahom pri kodifikácii.

Obsolétne akty, ktoré už nie sú účinné, ale formálne zostávajú v platnosti, pretože neboli výslovne zrušené, je potrebné odstrániť. V roku 2003 Komisia zahájila proces preverovania takých aktov a vytvorila zjednodušený postup pre ich odstránenie. V tomto procese je potrebné pokračovať. Je možné ho aj urýchliť, ak sa Európsky parlament a Rada dohodnú na potrebnom zrýchlenom konaní.

⁶ V roku 2001 bolo 940 aktov označených za vhodné na kodifikáciu. Z týchto aktov bolo 198 zrušených, 16 sa skončila platnosť, 8 z nich sa mení príliš často, a preto sa kodifikácia nepovolila a 152 bolo obsolétnych alebo nebol dôvod na ich kodifikáciu, keďže ich zmeny boli len minimálne.

⁷ Prepracovanie je postup, v ktorom sa novým právne záväzným aktom zrušujú akty, ktoré tento nový akt nahrádza. V rámci tohto postupu sa mení normatívna časť predpisu a súčasne sa kodifikuje zvyšná časť, ktorá sa nemení.

2. Zlepšenie prípravy návrhov

Hodnotenie vplyvu

Dôležitou súčasťou lepšej tvorby práva je vytvorenie si celkového obrazu o jeho hospodárskych, sociálnych a environmentálnych vplyvoch v medzinárodnom kontexte. Okrem konzultácií so zainteresovanými subjektmi Komisia zaviedla jednotný systém hodnotenia vplyvov, vydala usmernenia a uplatňovala ich na najvýznamnejšie návrhy politiky. Od roku 2003 Komisia uskutočnila 160 hodnotení vplyvov. Od septembra 2006 sa súhrnné správy o hodnotení vplyvu, ktoré pripravila Komisia, prekladajú do všetkých úradných jazykov. Rozhodnutia Komisie o tom, či a ako postupovať v súvislosti s návrhom, sa zakladajú na dôkladnej analýze všetkých možností. Bežnou praxou je posudzovanie rôznych scenárov počínajúc takými, kde EÚ vôbec nezasiahne až po jednotlivé možnosti prijatia právne záväzných právnych predpisov (právna samoregulácia a spoločná právna regulácia). V dôsledku toho boli niektoré plánované opatrenia podstatne upravené: hodnotenia vplyvu o biomase, mestskom prostredí a autorskom práve v odvetví online hudby viedli k záverom, že záväzné opatrenia nie sú potrebné.

Dôležitým novým prvkom pri zlepšovaní rozhodovacích procesov Komisie je vytvorenie Rady pre hodnotenie vplyvov (IAB), ktorá bude poradenským a podporným orgánom v rámci budovania kultúry hodnotenia vplyvov vnútri Komisie. Bude poskytovať všeobecné hodnotné rady a kontrolu a zároveň zabezpečovať, aby zodpovednosť za prípravu hodnotení a jednotlivých návrhov zostala na príslušných odboroch a komisároch. IAB, ktorá sa skladá z vyšších úradníkov, koná nezávisle od odborov zodpovedných za tvorbu politiky a zodpovedá sa priamo predsedovi. Vydáva stanoviská o kvalite hodnotení vplyvu. IAB sa podieľa na zabezpečení vysokej kvality hodnotení vplyvu, na zabezpečení toho, aby sa prostredníctvom nich posúdili rôzne možnosti politiky a aby mohli byť použité počas legislatívneho procesu. V rámci svojej činnosti sa IAB môže obrátiť na externých odborníkov so žiadosťou o pomoc. Komisia očakáva, že z IAB sa vybuduje špičkové pracovisko.

Medzi ďalšie dôležité prebiehajúce opatrenia patrí externé hodnotenie systému hodnotenia vplyvov Komisie. Komisia prijme aj akčný plán⁸ na zlepšenie využívania *ex post* hodnotenia v procese vypracovania politiky.

Aj ostatné inštitúcie by mali systematicky hodnotiť vplyvy svojich najdôležitejších zmien k návrhom Komisie, postupujúc pokiaľ možno podľa rovnakej metodológie ako Komisia. V oblastiach patriacich do pôsobnosti hlavy VI Zmluvy o EÚ (policajná a justičná spolupráca v trestných veciach) by hodnotenia vplyvov mali byť pripojené k návrhom predloženým Radou/členskými štátmi.

Overenie a stiahnutie predložených návrhov

V niektorých členských štátoch sa legislatívne programy vlády a parlamentu automaticky končia na konci funkčného obdobia legislatívneho orgánu. Táto legislatívna diskontinuita nie je stanovená v zmluvách EÚ. Vzhľadom na špecifické výzvy európskej integrácie a charakter inštitucionálneho rámca by jednotné uplatňovanie takého postupu podstatne zmenilo súčasnú

⁸ Pripravované oznámenie Komisii „Posilnenie využívania hodnotenia ako strategická nevyhnutnosť“. Návrh komisárky Grybauskaitė po dohode s predsedom Barrosom.

rovnováhu medzi hlavnými inštitúciami a viedlo k nadmerne dlhým výpadkom v pracovnom kolobehu.

Vzhľadom na túto skutočnosť, pravidelné hodnotenie predložených právnych predpisov zo strany Komisie počas celého politického cyklu však môže prispieť k posilneniu politickej kontroly a zodpovednosti a k celkovej súdržnosti strategického politického programu EÚ.

Súčasná Komisia sa preto pri svojom nástupe na konci roku 2004 rozhodla, že preverí, či návrhy prijaté predchádzajúcou Komisiou, ktoré boli v rámci legislatívneho procesu predložené Rade a Európskemu parlamentu, sú v súlade s prioritami rastu a zamestnanosti a spĺňajú normy pre lepšiu právnu reguláciu. Na začiatku roka 2006 bolo stiahnutých 68 návrhov. Ďalších 10 návrhov bude stiahnutých v roku 2007 a Komisia bude pokračovať v monitorovaní právnych predpisov predložených do legislatívneho procesu, aby zabezpečila, že budú relevantné a aktuálne.

Bez toho, aby bolo dotknuté právo Komisie na stiahnutie predložených návrhov v ktoromkoľvek štádiu, súčasná Komisia pravidelne preveruje predložené návrhy v súvislosti s prípravou pracovných programov, aby posúdila, či návrhy právnych predpisov predložené legislatívnym orgánom sú v súlade s jej politickými prioritami a zároveň odstráni tie návrhy, ktoré nie sú v súlade alebo sú obsolétne. Komisia je presvedčená, že budúce Komisie by mali uskutočniť podobné preverenie v zásade v prvých šiestich mesiacoch po nástupe do funkcie.

3. Uplatňovanie práva EÚ

Úsilie Komisie o zjednodušenie a zlepšenie regulačného prostredia neprinesie požadované výsledky pokiaľ sa európske právne predpisy nebudú v členských štátoch správne a účinne uplatňovať. Okrem toho, ak sa vyskytnú problémy, podnikateľským subjektom, spotrebiteľom a občanom sa musí umožniť okamžitý a účinný výkon ich práv. Komisia bude aj naďalej zabezpečovať riadne uplatňovanie európskych právnych predpisov. Je však dôležité, aby členské štáty v tomto smere na seba prevzali zodpovednosť. Mnoho európskych právnych predpisov má formu smerníc, ktoré stanovujú všeobecné pravidlá a ciele, ale ponechávajú členským štátom možnosť zvoliť si spôsob dosiahnutia týchto požadovaných cieľov. Od členských štátov sa vyžaduje, aby smernice transponovali do vnútroštátneho práva a sú zodpovedné za uplatňovanie práva. Neplnenie týchto povinností môže mať za následok právne kroky, vrátane podania žaloby na Súdny dvor. Rastúci počet prípadov porušenia povinností zo strany členských štátov naznačuje, že cieľ správneho uplatňovania európskych právnych predpisov sa v mnohých prípadoch nepodarilo dosiahnuť. Okrem toho začatie konania o porušení nie je vždy najúčinnější spôsob nápravy problémov, s ktorými sa stretávajú občania a podniky. V tomto smere sú potrebné zlepšenia.

Komisia bude prijímať viac preventívnych opatrení, sledovaním postupu v členských štátoch v počiatočnej fáze, aby umožnila správnu transpozíciu kľúčových smerníc. Od členských štátov bude požadovať, aby predkladali tabuľky zhody, v ktorých sú prepojené ustanovenia smerníc a príslušných vnútroštátnych predpisov, a tak uľahčili hodnotenie transpozície a transparentnosti a súdne preskúmanie. Okrem toho administratívna záťaž v súvislosti s uplatňovaním smerníc EÚ môže byť medzi jednotlivými členskými štátmi značne rozdielna. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi s cieľom vymedziť a rozširovať osvedčené postupy v tejto oblasti.

Ak zlyhá prevencia, Komisia bude hľadať okamžitú nápravu. Vzhľadom na svoju úlohu strážkyne zmlúv sa Komisia bude v prípade potreby zameriavať na kľúčové kategórie

prípadoch, akými sú neoznámene vnútroštátnych ustanovení transponovanej smernice, porušenia európskeho práva, ktoré majú obzvlášť ďalekosiahle negatívne následky na občanov alebo podniky, nesplnenie povinností uložených v rozsudkoch Súdu. Zároveň zintenzívni spoluprácu s členskými štátmi pri rozvíjaní alternatívnych mechanizmov riešenia problémov, budovaní osvedčených postupov v členských štátoch a úspešných mechanizmov, ako napr. SOLVIT⁹, aby bola schopná rýchlo, účinne a merateľným spôsobom reagovať na otázky a problémy občanov a podnikateľských subjektov. Bude poskytovať systematické informácie o uplatňovaní európskeho práva¹⁰. Tieto iniciatívy budú podrobne opísané v pripravovanom oznámení o uplatňovaní európskeho práva a budú dôležitou súčasťou pripravovaného dokumentu o preskúmaní jednotného trhu.

III. POKROK V RÁMCI „LEPŠEJ PRÁVNEJ REGULÁCIE“ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Zlepšenie regulačného prostredia v Európe závisí od toho, ako k nemu prispejú členské štáty. To má vplyv na transpozíciu a implementáciu právnych predpisov EÚ, ako aj na kvalitu národnej a regionálnej právnej regulácie. Ako je uvedené v programoch národných reforiem a správach o pokroku od prijatia Integrovaných usmernení pre rast a zamestnanosť¹¹ v marci 2005¹² snaha o lepšiu právnu reguláciu výrazne vzrástla.

Väčšina štátov má stratégiu pre „Lepšiu právnu reguláciu“ a na jej podporu vytvorila inštitucionálnu štruktúru. Najväčší pokrok sa dosiahol v oblasti merania administratívnych nákladov a znižovania záťaž, v ktorej sa väčšina členských štátov rozhodla pre ten istý model merania administratívnych nákladov a niektoré z nich už prijali aj ciele percentuálneho znižovania. Mnoho členských štátov v súčasnosti uskutočňuje hodnotenia vplyvu a niektoré prijali usmernenia. Integrované hodnotenia vplyvu pre nové legislatívne návrhy však systematicky uskutočňuje len relatívne malý počet štátov a výsledky často nie sú dostupné pre externé preskúmanie.

Takmer polovica členských štátov prijala súhrnné programy pre zjednodušenie (napr. e-government, centrálné poradenské miesta a registračné úrady) a zároveň boli zahájené *ad hoc* iniciatívy. Stále častejšie sa v mnohých členských štátoch uskutočňujú konzultácie so zainteresovanými subjektmi, ale aj tu je ešte priestor na podstatné zlepšenie.

Je zrejmé, že zlepšenie regulačného procesu si vyžaduje čas, finančné a ľudské zdroje, ako aj prispôbenie súčasných inštitucionálnych štruktúr. To nemožno dosiahnuť bez silnej a trvalej politickej podpory.

⁹ SOLVIT je mechanizmus alternatívneho riešenia sporov, ktorý Komisia vytvorila, aby pomohla občanom a podnikateľským subjektom v EÚ, ktorí nemohli vykonávať svoje práva na európskom vnútornom trhu, pretože verejné správy v jednotlivých členských štátoch nesprávne uplatňovali právne predpisy v oblasti vnútorného trhu. (<http://europa.eu.int/solvit/site/index.htm>)

¹⁰ Komisia už predložila ročnú správu o monitorovaní uplatňovania práva Spoločenstva, pozri KOM(2006) 416.

¹¹ KOM(2005) 141 z 12.4. 2005.

¹² Podrobný prehľad skúseností členských štátov so zavedením zásad „Lepšej regulácie“ sa nachádza v (pripravovanej) správe o konkurencieschopnosti a v *Zázname pre výbor pre hospodársku politiku – Podpora lepšej regulácie*, Brusel, 18. októbra 2006.

IV. ĎALŠIE KROKY

Toto zhodnotenie dokazuje, že EÚ si plní svoj záväzok správnej právnej regulácie. Komisia, Parlament, Rada a členské štáty však môžu spoločne urobiť viac:

Zjednodušenie právnych predpisov

- Umiestnenie zjednodušovania do jadra pracovného programu Komisie prostredníctvom zapracovania programu priebežného zjednodušovania do **legislatívneho a pracovného programu Komisie**.
- Posilnenie **programu priebežného zjednodušovania** prijatím viac než 40 dodatočných návrhov na zjednodušenie v rámci širokého spektra oblastí politiky v nasledujúcich rokoch.
- Rýchlejšie prijímanie predložených návrhov na zjednodušenie **legislatívnymi orgánmi** a posilňovanie medziinštitucionálnej spolupráce.

Znižovanie administratívnej záťaž

- Komisia navrhne **akčný plán pre meranie administratívnych nákladov a znižovanie administratívnej záťaž** a zahájí **rozsiahlu štúdiu o meraní a znižovaní záťaž**.
- Na tomto základe bude Európska rada na svojom jarnom zasadnutí v roku 2007 požiadaná, aby schválila **spoločný cieľ zníženia o 25 %** a prioritné oblasti pre opatrenia prijaté na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni vrátane prvej skupiny konkrétnych opatrení, v ktorých možno rýchlo dosiahnuť pokrok, ako aj uskutočnenie meraní a plánovaných metodológií.

Hodnotenia vplyvu

- Nová **Rada pre hodnotenie vplyvu (IAB)** začne systematicky prehodnocovať hodnotenia vplyvu vypracované Komisiou.
- Podľa potreby sa implementujú výsledky **externého hodnotenia súčasného systému hodnotenia vplyvov**.
- Na základe hodnotenia „Spoločného prístupu k hodnoteniu vplyvu“ na rok 2008 Komisia očakáva, že inštitúcie sa dohodnú na uskutočňovaní hodnotení vplyvov pokiaľ ide o **návrhy členských štátov** v oblastiach patriacich do pôsobnosti hlavy VI Zmluvy o EÚ (**policajná a justičná spolupráca v trestných veciach**).

Overenie a stiahnutie predložených návrhov

- Súčasná Komisia má za to, že **budúce Komisie by mali uskutočňovať preverovanie** predložených návrhov v zásade v prvých šiestich mesiacoch svojho mandátu s cieľom overiť, či existujúce návrhy právnych predpisov predložené legislatívnym orgánom sú v súlade s politickými prioritami.

- Súčasná Komisia bude pokračovať v pravidelnom **preverovaní predložených návrhov** v súvislosti s prípravou ročného pracovného programu a v prípade potreby v odstraňovaní návrhov.

Transpozícia a uplatňovanie práva EÚ

- Prostredníctvom zvýšenej spolupráce s členskými štátmi **Komisia** v roku 2007 navrhne nové iniciatívy na posilnenie prípravy na problémy súvisiace s transpozíciou a ich prevenciu, urýchli pokrok pri najdôležitejších kategóriách prípadov a zvýši informovanosť o presadzovaní.
- **Členské štáty** musia nadviazať na pokrok, ktorý bol dosiahnutý pri lepšej transpozícii smerníc, lepšom poskytovaní informácií a riešení problémov občanov a podnikov a viac rozšírenom sprostredkovaní tabuliek zhody.

Kodifikácia a zrušenie

- Pred koncom roka 2008 Komisia predloží okolo 350 **návrhov na kodifikáciu** a Rade a Parlamentu odporúča ich prijatie do roku 2009.
- Uplatňovanie **zdokonalených spôsobov kodifikácie právnych predpisov**.
- Pokračovanie v určovaní **obsolétnych aktov a ich následnom zrušovaní**. Okrem toho Komisia vyzýva Radu a Európsky parlament, aby vytvorili zrýchlené postupy pre zrušovanie obsolétnych právnych predpisov.

V. ZÁVER

V rámci plnenia programu Lepšia právna regulácia v EÚ sa už mnoho dosiahlo, ale na dosiahnutie výhod v plnom rozsahu sa teraz jeho agenda musí ďalej rozvíjať rozhodným tempom. Komisia je zaviazaná splniť svoju časť záväzku a prijíma nové dôležité návrhy na posilnenie svojho systému hodnotenia vplyvov a programu pre zjednodušenie, ako aj na oznamovanie svojich krokov v rámci lepšej právnej regulácie. Navrhuje takisto zahájiť jedinečnú kampaň pre zníženie administratívnej záťaže. Ale bez pomoci ostatných nemôže uspieť. Vyzýva preto Európsku radu, legislatívne orgány EÚ, a členské štáty, aby schválili priority naznačené v tomto oznámení ako spoločnú agendu pre program Lepšia právna regulácia v Európskej únii.